

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: Beiső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

A hirlapirodalom és közmivelt-ségünk ügye.

I.

Csaknem stereotip ama panasz, hogy sok a hirlap, nem lehet győzni a fizetést és olvasást; hogy például Kolozsvárt háromnak léte nincs indokolva a szükség által.

Ez ítélet a múlt idők emlékének, nem a mai nap szükségén, vagy a jövő feladatán alapul. A régi idők és a mostani közt, nemzetünk korábbi és mostani művelődési hajlama s köteleme közt nagy tömörkedésű hézag van.

Régen kezdők voltunk a műveltségben, ma tökélyre kell törekednünk. Régen jobbadán csak a nemes és hozzá közel álló polgár olvasott, ma a nép is százezernyi számban sorompóban áll. Régen közintézetek csak szülemelőben voltak, ma nagy számban vannak létesítve és teljes munkásságban. A tudni vágyás és értelmesség csak imént szűk körben volt elterjedve, ma az őszön az egész társadalmat áthatja. Hajdan a velünk élő testvér népek nem versenyeztek velünk — hozzánk tartoztak; ma külön családot képeznek, külön házi isteneket imádnak, nép-egyénekké váltak.

Mégis 1842—48 közt Kolozsvárnak 3—4 hirlapja volt.

A mai idők mások. Ma többen olvasnak, tehát több lap kell.

Nagy, országos pártok vannak; ezek organum nélkül nem képesek élni, hatni, terjedni. Ez is több lapot tesz szükségessé.

A vallásegységtől kimondatván, ez által a gyengébbek felbátorodtak. Azon hajlamot, hogy az elnyomottak felszabadultokkal elnyomókká lenni igyekezzenek, köztapasztalás igazolja az életben, a politikában, még vallásban is.

Kolozsvárt, közigazgatási, pénzügyi, bírósági, katonai s vegyes hivatalok itt székelése, iskolák, társulatok, a hagyomány, lakói száma, magyarsági központisága, az erdélyi ember szemében olyan kis főváros-formává teszi; ez országgrész sok érdekeinek van itt ma is csomópontja.

E felett polgári város is, melyben ugyszólván késő szaporodás a régi nemes, törzsökös a polgár, a kereskedő és iparos.

Van itt nagy számu honoratior, tanár, író, művész, ügyvéd, néhány pénz-ember, van sok független állásu s politikai nézetű férfi, ki a maga lábán jár; vannak másfelől szegény sorsuak, birtoktalan hivatalnokok, mások szolgálatból élők, a kiknek véleményök urok és parancsolójoké, a viszonyok szerint változó, ezek a többségre hallgatnak, védők nézeteit fogadják el, feltétlenül a hatalom mellé állnak szavazatukkal sat.

E sok különböző állásu, műveltségű, élet-foglalkozásu egyént mind egy-két lap mellett egyesíteni nem lehet, nem is lenne jó. Ez az érdekek belső harcát idézné elő; míg az erők szabad versenye önmérséklettel párosulva világos erkölcsi és szellemi gyarapodás. A jogosult érdekek loyális védelme s érvényesítése fejt s nemesíti a nép-jog- és igazságérzetét, ez a társadalom és intézményi iránt érdekliséget költ, acélozza a lelket, táplálja a polgári érzést és munkássági őszönt. . . .

Azonban a hirlapok nem csak e különbözle érdekek képviselői, hanem egyszersmind az ismeretek, a tudomány, művészetekedvelés, általában az irodalom és közmiveltég szellemi táplálékának a nemzeti testszervezet minden ízébe szétvezető csatornái.

Kívánhatja-e valaki, hogy e csatornák száma apadjon, most, midőn iskoláink tanrendszere, s népnevelésünk némi lendületnek indult? most midőn látjuk a német miveltésnek Európa-szerte s kivált nálunk roppantul terjedő hódítását.

Avagy nem tény-e, hogy a világ legvittezebb katonaságát — a francziát, a nála értelmesebb népü németiség százezernyi miveltébb katonasága győzte le?

Akarhatja-e mélyebben látó ember, hogy a midőn a maroknyi szász és számos oláh nép oly vehementiával tanul, a mi meglep, mi most az iskolák, könyvek és nevezetesen a hirlapok kevesbedésén örvendünk, vagy éppen azt bűnös kárommálunk minkéljük? Ezt kívánni, erre törni nemzeti apostasia lenne.

Mondják: ott vannak a pesti lapok. Ugy van, azokból meg lehet tudni a politikát és az irodalom egyetemes fejlődése menetét; de ez nem elég. Ma tudunk kell saját városi és vármegyei, keblü és vidéki ügyeinket, a kereskedelem hullámzását és az iparforgalmat; fel kell világosodnunk a társadalmi viszonyokról, figyelemmel kísárnunk a közigazgatást, igazságszolgáltatást, az oktatási és köznevelési rendszert; polgári, egyházi és társadalmi jogainkat védni, érvényesíteni, a hazai történelemből, statistikából, közhasznu ismeretekből, sat.

a szükségesebbeket megszerezni, jeleseinke, írónkat, művészeinket ismerni, sat., sat.

Ezekre valók a hirlapok és kivált azok tárczái.

Csekélyszámu szász honfiktársainknak egész Németország nyújtja tudományá terített szellemi asztalát, s még is van lapja, folyóirata, stb. Szebenben, Brassóban, Beszterczen.

Az oláhok Balázsfalván, Szebenben, Brassóban élénken munkálkodnak irodalmuk s népük miveltésében lapjaik s évkönyveik által, pedig hozzájuk is jár elég rumén lap Ruméniából.

E tények előtt romlásunkra szemet huny, a magyar állami s nemzeti érdek ellen cselekszik, a ki lapjaink kevesítésére tör.

Legyen erős irodalmi központ hazánk fővárosában, de legyen itt a keleti szélén is minél több oly tekintélyes számu, tömörült, mivelt irodalomkedvelő kör a városokban és vidékekben, mely egy-egy helyi lapot is tudjon teremteni, szellemileg kiállítani, s politikai és közmiveltésgterjesztő rendeltetésének megfelelőleg fentartatni.

A központ feladata a nagy politika és nagy szabásu köznevelési miveltég — a vidékeké az ő száz meg száz apró ügyes bajos dolguk s a nép szétszortan élő töredékeinek kimivelése s politikai érettségre juttatása.

Az észak-amerikai és porosz-német státusokban két dolog tűnik fel az útnak: egyik a tömörked iskolá s népnevelési intézet, másik a még tömörkedebb hirlap és hirlapolvasó.

Ime az ideál, a hová törekednünk kell.

Kinek van ma a nép tömeges miveltégére oly nagy szüksége, mint nekünk? S mi terjeszti ezt jobban, mint egy hirlap, melynek hozzászokott állandó barátjai és el nem idegeníthető pártolói, e felett 3—400 előfizető mellett két-három annyi olvasója van?

Ne a híres magyar makrancosság: **csak azért sem!** de a német humanusabb elv: **Leben und leben lassen** — legyen vezérünk.

Számára, rokonságára, földrajzi fekvésre, politikai egybekötöttségre hivatkozhatik-e a magyar, ha eljő majd a megpróbáltatás nagy pillanata?

Egyikre sem — egyedül népeinek fejlett értelmiség által nemesült és fokozódott erejű öntudalma az, a mi honát neki s őt honának megtarthatja. És a hirlapok erre vajmi sokat tesznek!

Ezeket a közönségnek, a hirlapíróknak némi-eket a jövő számban mondok el. Gy.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Bécs. Auersperg programját ő Fel-sége megerősíté, lesz galicizai miniszter; egyenes reichsrathválasztások.

Scutari. Mustafa basa csapatokkal és ágyúkkal a miriditák hegységeibe nyomult, hól egy főnök nagy fegyverés csoportot gyűjtött maga körül; az összecsapás valószínű.

Konstantinápoly. Oroszország iránt feltűnő elhidegülés. Anglia ismét a helyzet ura, Bosnia helyőrsége megszorítottatik.

Szt-Pétervár. Kronstadt megerősítésén — bár 700 ágyúval van felszerelve — nagy hévvel dolgoznak, nem eléglik, hogy a kikötőbe bevezető keskeny utat 370 legnagyobb ürméretű vontcsövű ágyú keresztűze fedezze.

Legújabb táviratok.

Bécs, nov. 22. Andrássy holnap Budára szándékozik kirándulni. — Az új kancellár már alkudozásban áll némely jövőbeli miniszterekkel.

Prága, nov. 22. A föderalista kongresszus tegnap esti értekezlete egész éjelig tartott. Az értekezés tárgyat államjogi kérdések képezték, egyetértés azonban egy irányban sem jött létre. Az ifjú csehek közül senkisé nem volt jelen; e párt matadorai tegnap délben még nem tudták, vajjon és hol jön össze a congressus.

Cseh körökben híre jár, hogy a föderalista kongresszus tanácskozásainak főtárgyat az államjogin kívül pártfelekezeti kérdések is képezték, nevezetesen az alkotmányhi kabinettel szemben elfoglalandó állás, melyre vonatkozólag egy benyújtott elaboratum egyhangulag el is fogadtatott. Az egyes tartománygyűlések által a reichsrathba küldendő követek kérdése az illető tart. gyűlések bétálatására bizottat. A kongresszus híre szerint ma bezáratik; részt vett benne 18 idegen, 3 cseh és 12 cseh feudális.

Brüsszel, nov. 22. Az Indépendance szerint Thiers komolyan a plebisitum által szándékozik megszilárdítani a köztársaságot.

Bécs, nov. 22. A „Tagblatt“ párisi távirata szerint egy számos példányban elterjesztett rüpirat Napoleonnak azon szándékát tudatja a francziákkal, hogy fia javára le fog mondani a trónról, és csak mint magánem-

ber szándékszik Franciaország ujászületésén teljes erejéből közreműködni.

M.-Vásárhely, nov. 22. 1871.

Tekintetes Szerkesztő ur! Mindenkor szomorú jele az időknek, midőn az ember a nyilvánosság forumán kényszerül megjelenni, hogy itt legszentebb tulajdonát, melyet tőle semmi földi hatalom el nem vehet: becsületét, vakmerő emberek ellen védelmezze. Fájdalommal telik el keblem, midőn ily kényszerűségben találok magamat, nem annyira magamért, — mert lelki öntudatom nyugalmán már rég megpihentek a legkomolyabb megpróbáltatások viharai, — hanem főként két velem együtt és talán miattam is megálmadott beesületes barátom érdekében tiltakozó hangomat nyilvánosan fölemelni.

A tisztelt olvasó közönség előtt eléggé ismeretes azon polemia, mely az itten felállítandó polgári iskola tanárválasztásából a helybeli „Székely Hirlap“ s a kolozsvári „Kelet“ és „M. Polgár“ hasábjain az utóbbi hetekben folytatott. Az elfogultatlan és méltányos olvasó tudja ezen lapok közleményeiből, hogy a két tanári álmásra kilencz pályázó volt. Én, mint az iskolaszéknek a tanárválasztási gyűlésre a kerületi tanács által kiküldött elnöke, nyíltan és minden tartozkodás nélkül kifejezem az iskolaszék tagjai közt, hogy a szépszámu és általán acceptabilis pályázók közül a bemutatott képesítvények és saját személyes ismeretem alapján is, a legképesebbek megválasztását óhajtanám a cél: a polgári iskola érdekében. Mint minden választásnál a világon, úgy itt is több pártre szakadtak ugyan a választók; de én még is hittem — mit újból minden választásnál mindenki hisz — hogy azoké lesz a többség, kiket a legképesebbeknek tartok. A választás nem úgy tört ki, a hogy azt óhajtottam volna. A tanügynek egész életemen át mindig barátja lévén, e választás eredménye nem hagyhatott közönbösnek magam iránt; de az alkotmányos actushoz meg kelle nyugodnom, megelégedvén azzal, hogy a választás körüli aggályaimat majd az iskolatanács előtt, mint annak kiküldöttje, fölfejtendem, melynek a törvényekben a választás jóváhagyása fen van tartva. Senki sem csudálkozhatott azonban, ha véleményemmel nem álltam egyedül, sőt széles körben osztva lett ez a városom.

„Székely Hirlap“ hasonló irányban adott ezen széleskörű véleménynek kifejezést a választás után azonnal; de ebben — ki kell jelentenem — semmi nemü solidaritásban sem állott a nevezett lap az én személyes vélekedéssel. Nem volt szükséges e lapnak az én véleményemet tolmácsolni, a közönség véleménye ma is az, a mi akkor volt.

A „Székely Hirlap“—nak ezen, a közönség véleményét híven tükröző objectiv hozzászólására tetszett az iskolaszék néhány izgékony tagjának szenvedélyes személykedéssel felelni gyűlésekben és hirlapokban; mely szenvedélyesség a „Székely Hirlap“—nak moderáló hangja után is folyton magasabbra hágott, míg végre mint a kovászai „Pokolsár“ vastag sárhullámokban explodált s összefekcsendezett mindenkit, a ki ez ügy körül állott.

Már az első rohannál meggyőződtem arról, hogy azon urak előtt, kik vezérszereplésüket ilyes, nem igen finom scandalumokra vélik alapíthatni, tökéletesen elég ok katolikusnak lenni, hogy ultramontánnak, jésuitának, ó conservatívnak s tudja az ég mink declaráltassék valaki. Az intolerancia kizárván az ész és humanizmus törvényeit, mindezekre hallgattam és eltűrtem azokat. *) Eljárásom valóságát majd ki fogja deríteni az idő s jelenleg megkimélhetem ennek fejtegetésétől az olvasó közönséget, valamint magamat is megkimélhetem a „M. Polgár“ 263. és előbbi egyik számában debütáló szellemi hőbortos czáfolásától.

Az, a miért nyilvánosan kell fellépnem, egyedül és csupán a „Kelet“ idei 263-ik számában közzétett ezen tárgyra vonatkozó passzivilusnak végsőraiban foglalt vád Pál Gyula, Rápolyt Károly és magam honfiai becsülete ellen, mely sorok következőleg hangzanak: „A fennebbiekben azt hiszem elég hü képét tártam fel az idevaló ultramontan óconservatív párt azon macacs rendszeres törekvésének, mely egyenesen czéljával polgári iskolánk életbeléptetésének s a polgárság érdekeinek csorbitását, távolabbról pedig minden alkotmányos mozgalomnak és a szabadabb szellem nyilatkozatának elfojtását tűzte ki.“

Látja a t. olvasó, hogy mi hármán itt az alkotmány ellenségeinek, in optima forma reactionariusoknak lettünk proserbíálva. . . .

Ha minden egyéb rágalmakra el is voltam — a fennvázolt körülmények folytán — készülvé, erre az egyre még álmamban sem gondoltam! . . . Ekkora elvetemltséget, hogy valaki egy magáindolgan fölvetett pártállásból, feddhetlen hazafiaknak honfiai becsületét mint egy dühöncz álarcz alatt („X.“) megtámadja: ez tulment minden fogalommal.

Eleve, elszomorodván ily erkölcsi lehetőség fölött hazánkban, a közérzés kiengesztelésül a törvény oltalmát akarám igénybevenni; azonban alapos tájékozottságom lévén ezen cikkirő kilétéről, elgondoltam, hogy

*) Sőt eszembe jutván a bécsi susztémé, ki a szidalmakból kifogyván, concordatnak cizemelte férjét, mosolygatom is rajta.

Hirdetés! díj: 6t hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. belyegdj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent Nyilttéri cikkek:

sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetés díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

egy oly emberből, ki nem csinál lelkiismeretet a legszentebb emberi tulajdonnak ily módoni megtámadásából a sajtópör következményei csak még vakmerőbb és még kártékonyabb subjectumot nevelhetnek a társadalomnak. Ilyenek pedig — fájdalom — már is jelentkeznek és engemet nem visz rá a lélek, hogy ezek számát személyes érdekemért egygyel szaporítsam. Hadd menjen, míg vagy észre tér, vagy saját cselekvényeinek Nemezése számol vele!

De van egy másik ember is, a ki lehetővé tette, hogy a fönnidézett gyanúsítás reánk hármunkra nyilvánosan kimondathassék. Ez az ember a „Kelet“ szerkesztője. A cikkirő talán nem is volt képes felfogni, hogy mit irt? de ugyanezt nem szabad a „Kelet“ szerkesztőjéről föltennem.

A „Kelet“ ugyanis igen jól ismer mindhármunkat. Szász Béla ur jól tudja, hogy Paal Gyula egyike azon tanférflaknak Erdélyben, kik buzgalommal táradoznak az ifjuság nemzeti irányu fejlesztésén, oktatás és önképző körök, olvasó könyvtárak felállítása által; Szász Béla ur jól tudja, hogy Rápolyt Károly — e lángoló költői lélek — hazafias érzületben senkinek sem cédál. Vagy elfelejtette már az 1868-ki itteni követválasztás alkalmával a deákpárt érdekében, épen Szász Béla ur által közvetített hazafias közreműködését? Mi engem illet, talán elég lesz Szász Béla urat arra emlékeztetnem, hogy én már akkor, midőn ő még edes anyja ápoló karjain ringott, hazám alkotmányáért már szenvedtem és — az akasztófa alatt is állottam . . . az 1863-ki erdélyi országgyűlésen követett honfiai meggyőződéséért mint Gyulafehérvár városának követe ismét szenvedtem olyast, mi neki nem kívánok, hivatalomból elmozdítást. Hozt 1863-an innen miként érzek az alkotmányért, azt tudják pártunk emberei és mások.

De mi nem vagyunk a „nagy szavak“ emberei, kik az előtérbe szoktak tolatkodni. Mi zajtalanul, név nélkül, ingyen és áldozva cselekszünk. Épen azért kétszeresen fájdalmas nekünk, ha azon egyetlen jutalmunkat, melyet senkitől sem kell kérnünk: honfiai önértzetünket bántalmazni engedi egy olyan ember, ki ezt igen jól ismeri. Sőt még kimondja szerkesztői csillag alatt, hogy ezt csak azért engedi meg: hogy „védhessük magunkat“!! Tehát tulajdonképen Szász Béla ur állít bennünket a nyilvánosság statariuma elé? Valjón miért tette ezt?

Rápolyt, kinek érzékeny lelkiületét szerfelett sújtá e méltatlan bánásmód, első hévben ki akarta önteni méltó keserűségét saját lapjában; de azután az én közvetítésre némileg elcsendesülvén, elfogadta azon közvetítő ajánlatomat, hogy kísértse meg pártunk becsületéért, szólíttassa fel Szász Béla urat, vonná vissza valami szerkesztői phrasis alatt ama vakmerő rágalmat. Rápolyt meg is hozta ez áldozatot; és mi lett az eredménye? Szász Béla ur a „Kelet“ 265-ik számában a természetben fekvő gunynyal válaszolta: hogy „kisebb gondja is nagyobb annál“! . . .

Nem marad tehát egyéb hátra, mint egy szomorú kötelességet teljesíteni.

A Deákpárt legszorosabb érdekében fel kell hívnom pártunk minden tagjának figyelmét a jelen eclatans esetre, a midőn egy deákpárti lap szerkesztője pártunk önzetlen, ernyedetlen munkás tagjait, saját privát indulatai szerint, mint az alkotmány ellenségeit pellengére állítja az ellenzéki sajtónak nagy építésére és multságára . . . Semmi sem feketik ped g közelebb ily tényhez mint azon sajnos feltevés, hogy ily kezekben ügyünk komolyan veszélyeztetve van; mert senkisé lehet részéről hasonló megtámadások ellen biztosítva, annál kevésbé, hogy jeleni ilyetén eljárása nem az első és nem csupán véletlen botlás Szász Béla urnak. Erre nézve van itt neki M.-Vásárhelyt egy maradó mómentumata. Ő volt ugyanis azon deákpárti hirlapszerkesztő itten, ki hasonlatos kimélytelenségével mindenki iránt úgy szerkesztette a „Székely Hirlapot“, hogy e lapjával üzte el az itteni polgárságnak egy tetemes részét a deákpárttól az ellenzéki karjai közé. Hivatkozom M.-Vásárhely őszinte polgárságára, melynek több tagja ezt nyíltan kimondotta.

A honfiai becsület szent kincse minden becsületes kebelnek és ahhoz né morészellen nyulni senki vakmerő vagy gondolatlan kézzel! . . . Veszely Károly.

A kolozsvárvárosi szerv. bizottság 20-as albizottságának munkálata.

(Folytatás.)

VIII. Fejezet.

Irodavezető.

64. §. Az irodavezető a kiadásra ellenjegyzett ügdarabokat a „kiadó könyvbe“ iktatja és az iratok között leírásra kiosztván, felügyeli a gyors és hibátlan tisztázást, mit ha ideje engedi, ő is eszközöl.

E czélból a kiosztási jegyzék mellett eszközli, melyben az átadás napját, az ügdarabok iktatói számát és a visszaadás időpontját beírja s az átvétel elismerésül az illető irnok által aláírattja.

65. §. Leírás után a kiadvány az eredeti fogalmazással összeegyeztetendő s annak tanuságul mind a leíró, mind az irodavezető neve a fogalmazványon kitéendő.

Ennek folytán a tisztázott ügydarabot aláírás végett bemutatja a magánosoknak szóló határozatokat a város hivatalos pecsétjével ellátva.

A sürgősnek jelölt ügydarabokat felelősség alatt azonnal, a többiek pedig legkésőbb 8 nap alatt adja ki. 66. §. Az eredeti fogalmazványok vérvény mellett az ígatóknak adandók át.

67. §. A kézbesítés magánosoknál nyomtatott vérvény mellett eszközöltek. A hivatalos levelezések és feltevések postán küldetnek külön borítékban és a hivatalos pecsét alatt.

A postai küldeményekről, postakönyv vezettetik, melybe rovatok szerint a küldemény ígatói száma, az elküldés napja, a hatóság vagy fél neve bejegyzetlik, az átvételt az utolsó rovatban a postatiszt aláírása igazolván.

Ha a küldeményhez pénz vagy egyéb értékeműek mellékeltek, a feladást a fennálló postaszabályok szerint a kiadó saját felelősségére eszközli, az ily kiadványokról külön postakönyvet vezet az előbbi rovatok szerint, azon hozzáadással, hogy egyik rovatban a küldött pénz összege vagy az értéktárgy körülírása foglaltassék.

68. §. A kézbesítési íveket az irodavezető naponta számbaveszi és jegyzés mellett megőrzés végett a levéltárnoknak átadja.

IX. Fejezet.

A) Főorvos.

69. §. A főorvos kötelessége folytonos figyelemmel lenni a város közegészségi állapotára. Ha járványos vagy ragályos betegségek merülnek fel, a mint azokról tudomást szerez, a hely színén azonnal megjelenik, a betegség tovább terjedésének megállítását végett kellő intézkedést tesz, s az olyan betegeket, kiknek magánorvosuk nincs, gyógykezelése alá veszi, vagy rendelkezése alatti orvosokkal véteti. Köteles a polgármester rendeletére, vagy a főkapitány felszólítására a közegészséget érdeklő esetek, jelenségek és hullák rendőri megsemmisítését mint szakértő eszközölni.

70. §. A főorvos köteles a városi közigazgatási és dologházi fegyenczetet hetenként háromszor, szükség esetében naponként megvizsgálni, vagy vizsgáltatni, és gyógykezelésüket elintéztetni. Köteles továbbá a városi gyógyszerárakat a szeranyagárak szabadalmozott és más fűszerkereskedéseket, valamint ásványvizsárakat évenként legalább kétszer átvizsgálni, és azok valamint a város közegészségi állapotáról időnként a polgármesternek, főlévenként pedig a bizottságnak részletes jelentést tenni. (Folyt. követ.)

Szerbia és Austria-Magyarország.

A „Narod“ e című cikkében azon kérdésre: vannak-e Szerbiának olyan érdekei, melyek a magyar diplomácia benső barátságára utalják s ha vannak, melyek azok? — így felel:

Szerbiának legelőbb is arra van szüksége, hogy a törökön szerb elemeket maga köré gyűjtse, egyesítse. Ez volt célja Mihály fejedelemnek, ez irányban halad a regenssé, s kell haladni minden szerb kormányban. Hogy a törökön szerb államok egyesülése a jelen szükségessége, ezt senki sem tagadhatja; ezt a magyar dip-

lomatia is elismeri, miért késznek nyilatkozott pártolni Bosnia és Herzegovinának Szerbiába bekezelését. Ennek szükségességét érzik a szerbek nemcsak Szerbiában, hanem Montenegróban, Bosniában, Herzegovinában s Törökország más tartományaiban. Ebből az következik, hogy a szerb és a montenegrói fejedelmek kormányainak mindig ugyanazon egy uton kell járni, hogy a szerb fajnál mindig erősebb rokonszenvet keltsenek. Szerbia — így szól a „Narod“ a traciai felszigetig való kiterjeszkedés által s belsőleg megerősödve tényező lehet a keleten.

Ekkor Szerbia köztalál képezhetné Magyarországnak Oroszország ellen s ezért megkivánhatja Magyarországtól, hogy őt ama állapot elérésében segítse. Amde a magyar diplomácia erősebb támaszt talál Törökországban. A török hatalom fenáll, a szerbnek ezután kell létre jönni; nemcsoda tehát, ha a magyar diplomácia tanácsosabbnak látja inkább a szultánnak nyújtani kezét, mintsem a szerb fejedelemnek. Van még egy eset, melyre tekintettel kell lenni a magyar diplomáciának s ez a következő:

Szerbia, mint Oroszország ellensége kedves lenne a magyar diplomácia előtt annál is inkább, mert a fél-sziget keresztény és szláv fajai erősebb védgát lennének Oroszország ellen, mint a török elem. Amde az a kérdés támad: kell-e Szerbiának Oroszország ellenségének lenni? Nincsenek-e olyan esetek, melyben Oroszországgal egyet kell értenie, barátságban élni? A „Narod“ szerint ez az eset könnyen előállhat, mivel a magyar diplomáciának vannak keleten olyan életerekei, melyek Szerbia érdekeivel ellentétbe jöhetnek s ez által Szerbia oly állásba jutna Oroszországgal szemben, mint jött volt Italia Francia és Poroszországgal; ehez járul még az is, hogy a magyar diplomácia magát tekinti a felszigeten Törökország utódának, ha ez bármely okból megsemmisülne. Itt érintkeznek jövőre Magyarország és Szerbia érdekei. Ebből kifolyólag Szerbia szomszédi barátságot tarthat Magyarországgal, de politikájuk egyenlő irányára oly föltét szükségeltetnek, mely még ma nem létezik. A szerb kormány, mely azon kellemetlen állásba jutna, apró baráti szolgálattal kedveskedni a magyar diplomáciának, ez által föfeladatát tévesztene szem elől s az idegen befolyásnak tért nyitna. Ez által azonban a legnagyobb államok kormányait megbotkáltják, példák állanak szemek előtt.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, november 24.

— **Ö Felsegeik** december elejére Budára vártnak.

— **Deák Ferencz**, hosszas gyöngékedés után nov. 23-án jelen volt a képviselő háznál. Beléptek a jobboldal megjelénz.

— **A zágrábi értekezlet** célja az, hogy az unionista párt szervezését erős alapra állítsa, s mint írják, ez fényesen sikerült. A mint az unionista — párt szervezeten, ereje összes öntudatában lép ki a síkra, a nemzeti párt szélsőinek reményei tetemesen letoladnak és tán sikerülni fog törvény alapján oly megegyezést

létrehozni, mely a horvát-magyar szövetséget megingat-hatlaná teszi.

— **Az 1872-ik évi költségvetés** mérlegét az országgyűlés pénzügyi bizottsága ekép állította össze: **Rendes kiadások** 155.595,125, **rendes bevételek** 152.895,818, **hiány** 2.699,277. **Rendkívüli kiadások** 65.246,288, **rendkívüli bevételek** 32.729,288, **hiány** 32.517,000. A függőben tartott 5.427,541 forint együtt hiány 37.944,541. **Hitel- és pénztárművelési kiadások** 59.249,901, **bevételek** 57.649,380, **hiány** 1.600,571. **Összes hiány** 42.244,339. E szerint az 1872-ik évi költségvetésre vonatkozó hiány a pénzügyi bizottság javaslatára kalapján 42.244,339 forintot tenne. E hiány fedezendő volna 1) azon kölcsönből, melynek felvételére a pénzügyminiszterium még 1870-ben fel volt hatalmazva; 2) a közös pénztárból átvendő 6.000,000 forintból; 3) a pestbudai állami telkek eladásából s 4) díjak, bélyegek és illetékek hátralékaiból, vagy függő adósságot leltető hitelműveletből.

— **A bécsi új kormány.** Az összes bécsi lapok egyhangulag jelentik, hogy a német alkotmányhü képviselő 24-iki értekezlete azzal ért véget, hogy a párt a hg. Auersperg-kormány támogatását jelentette ki. Az új kabinet személyiségeiről nem volt szó, s e tekintetben még semmi végleges határozat nem hozott. Több új helytartó azonban már is kinevezetett. Így br. Koller altábornagy Csehországba, br. Pillersdorf Sziléziába. A tartományi gyűlés feloszlására nézve még mi sem határozott; hírlik azonban, hogy az összes tartománygyűléseket feloszlatják.

— **A debreczeni 1848-diki vöröspántlikások** üdvözlét küldtek Máriássy Jánosnak honvédtábornokká lett kinevezetésekor, s ő ezt egy Könyves Tóth Mihályhoz címzett nyílt levélben köszöni meg „szeretett vöröspántlikás bajtársainak“

— **A szabadkai Deák-párt** is erősen mozog és szervezkedik. Mint a „Bácskai Híradó“ írja, a párttanácskozásban elhatározott egy deákparti politikai kör alakítása, s e célból az alapszabályok kidolgozására s egyéb előintézkedések megtételére Antunovic Mátyás elnöke alatt 24-tagu bizottmány lett kiküldve, mely már e hó 19-én megkezdé üléseit. Az értekezleten aláírt nyilatkozat az előleges költségek fedezésére s egy-uttal elhatározták, hogy a tagok gyűjtésére szintén ívet fognak kibocsájtani.

— **Vancea gör. e. érsek** ömltsge 237 ft 15 kr. ajándékozott a n.-szabeni gör. katolikus templomnak.

— **A „K. Közlöny“** t. szerkesztőségének Kolozsvárt. Van szerencsém a t. szerkesztőséggel tudatni hogy „Erzsébet császárné s Magyarország apostoli királyné ő felsége a szász-sebesi rom. kath. templom ki-javítására 50 ft o. é. adományozott, ezen célra még adományoztak tekintetes Simon Mátyás m. kir. postahivatali gondnok ur a kolozsvári postahivatal nevében 8 ft; méltóságos Donáth József ur urbéri törvényszéki elnök S.-Szt.-Györgyön 1 ft, J. Bruszit Ignázt urbéri törvényszéki ülnök ur 1 ft és a 62-ik számú es. kir. gyalog czred tartalék parancsnoksága 50 kr. o. é. Szász-Sebes, 1871. november hó 21-én Imre Pius, kath. lelkész.

— „Allgemeine Kunstzeitung“ — czim alatt decz. 1-től fogva a művészeti érdekeket felkaroló hetilap jelenik meg Bécsben, mely a legszebb műmellékleteket adja olvasóinak. Előfizetési ár: egész évre 10 ft, félre 5 ft o. é. Az előfizetések Bécsbe IV. Pressgasse 3. sz. alá intézendők. A lap kiadói: Guttenberg Gusztáv és B. Goldscheider.

— **Rosenberg testvérek ódon munkák tára** beküldé „Jegyzéké“ — t az ott található válogatott ritka és értékes könyvekből álló gyűjteménynek az összes magyar (erdélyi), osztrák és cseh irodalomból, melyek részint **Körzemics** iskolai kanonok és czimz. püspök, részint **Körzei János** iskolai tanfelügyelő és osztálytanácsos könyvtárait képezték és szabott áron kaphatók a fennmilit Rosenberg testvérek bel- és külirodalmi könyvkereskedésében. Pesten, egyetemutca 2. sz., a hazai tákarekpénztár palotájában.

— **Beküldetett szerkesztőségünkhez „Illustrirter Lager-Catalog von Faesy et Frick Buchhandlung für In- und ausl. Literatur. Wien, Graben 22. Ebben az összes német irodalom régebben és újabban megjelent művei vannak elősorolva, s mint a kiadók megjegyzik, a megnevezett munkák nemcsak a cataloguson állanak, de valóságos kaphatók a czimzett könyvkereskedésben. E catalogus mindenestire különös figyelmet érdemel.**

— **Nagy templomok.** E római Szent-Péter-templomba betér 54,000 ember, a mailandi székesegyházba 37,000, a bolognaiba 24,000, a florencziba 24,000, a római Szent-János-templomba 22,000, a párisi Notre-Dameba 21,000, a pisai székesegyházba 13,000, a bécsi Szent-István-templomba 12,400 s a Szent-Markus-templomba Velenczében 7000.

Nemzeti színház. Szombaton, november 25-én E. Kovács Gyula jutalomjátékát: „Othello, a velencei mór“. Tragedia 5 felvonásban.

Id. felelős szerkesztő: **Sándor János.**

Nyilt tér.

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierő)
gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker
biztosítása mellett
HANDLER MÓR
orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.
Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és
délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám,
1-ső emelet 14. sz.
Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

II. Beküldetett. 27.

Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

Revalesciére du Barry Londonból.

Mióta a pápa ő szentsége a delicat **Revalesciére du Barry** használás következtében szerencsésen meggyógyult, s annak hatását orvosok és kórházak elismerték, senki sem fogja többé e becses gyógytápszer gyógyerejét kétségbe vonni, s következő betegségeket említünk meg, melyeket az gyógyszer és költség nélkül gyógyít: gyomorideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyálhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajok, gümö,

aszkró, mellszorulás, köhögés, emésztéshiány, dugulás, gyomorsík, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vízkór, hidegláz, szédülés, vértolulás, fülzúgás, émelygés és hányás meg terhesség alatt is, húgyfesz, búskomorság, soványodás, csúsz, közhvény, sárgaság. Kivonat 72.000 elismerésből gyógyításokról, melyek minden gyógyszernek ellentálltak:

Elismervény sz. 71.811.

Crosne, Seine és Oise, Frankhon 24. márcz. 1868.

Richy adószedő ur száraznyavalyában feküdt halálos ágyán s már az utolsó kenetet is fölvette, mert a legelső orvosok is csak néhány napi élettel bíztattak. En tanácsolám neki, hogy kísértse meg a **Revalesciére due**

Barry-t, s ennek a legszerencsésebb sikere lett, úgy hogy a beteg kevés hét után ismét dolgainak láthatott s magát tökéletesen meggyógyultnak érzé. Miután önnök **Revalesciérejétől** magam is annyi jót élveztem, szívesen aláírom e bizonyítványt. St. Lambert testvér.

Táplálékba lévén a húsnál, a **Revalesciére** felnőtteknél és gyermekeknél 50-szer behozta árát gyógyszerekkel szemben.

1/2 fontos bádog szelenczékben 1 ft. 50 kr.
1 1/2 2 ft. 50 kr., 2 1/2 4 ft. 50 kr., 5 1/2 10 ft.,
12 1/2 20 ft., 24 36 ft.

Revalesciére csokalábak poralak- és táblákban:
12 csészére 1 ft. 50 kr. 24 csészére 2 ft. 50 kr.

48 csészére 4 ft. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 ft. 288 csészére 20 ft. 576 csészére 36 ft.

Kapható: **Barry du Barry** és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulak József fűszerkereskedésében, Pesten Törökútnál, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder K. úr gyógytárában bel-monostortecza a Redoute során. Továbbá: **Kronstädter József** urnál küll-monostortecza 134 sz., bel-monostortecza 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen felül mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

Sz. 1919.

3-3 (332)

Hirdetmény.

A m. kir. nagyméltóságú pénzügyminiszterium október hó 26-án 53132 szám alatt kelt meghagyása folytán, az alólírt magy. kir. dohánygyári igazgatóság által az 1872-ik évben szükségeltető

1000 drb.	7"	szélességü	3/4"	vastagságü és	2°	hosszu lágy deszka.
1000	8"	"	3/4"	"	2°	" " "
1000	9"	"	3/4"	"	2°	" " "
1000	10"	"	3/4"	"	2°	" " "
200	13"	"	1"	"	2°	" " "
200	14"	"	1 1/2"	"	2°	" " "

továbbá 300 öl 3 láb hosszú kemény lúzia szállítására nézve ezennel versenytárgyalás iratik ki, melyhez írásbeli 50 kros bélyeggel és a 10% biztosíték letételéről szolló pénztári nyugtával ellátott és lepecsételt ajánlatok a kolozsvári m. kir. dohánygyári igazgatóságnál legfeljebb 1871-ik november hó 28-án délelőtti 11 óráig benyújtandók.

Az ajánlati és szállítási feltételek a gyári irodában a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A magyar királyi dohánygyár igazgatóságától.
Kolozsvárt, 1871. évi november hó 16-án.

Ditmár R. Bécsben.

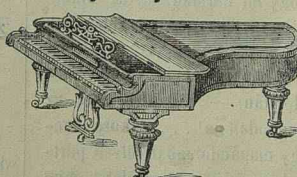
A petroleum-lámpák mintakönyve és árjegyzéke az 1871-ki idényre megjelent és kereskedők számára kapható. 5-16 (315)

Árak olcsóbbak mint a bel- és külföld minden versenytársánál.

A t. cz. közönség érdekében kérem figyelni, hogy gyártmányaim minden lánghu-pakja a fennebbi gyári jelvényt viseli.

30- (176)

Új és kijátszott

ZONGORÁK
a legjobb bécsi firmáktól, kezesség mellett a bécsi árban kaphatók
TRISKA FERENCZ.
zongorakereskedőnél
hid-utca 315 szám.
Kiigazításokat alaposan végez, méltányos árt, kezeskedvén azok tartosságairól.

Megjelent és Demjén László könyvkereskedésében Kolozsvárt és általa minden könyvárusnál kapható: Kolozsvár története.

Első kötet.

Oklevéltárral. (1.) Ös- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)
Egy külön kötet világosító rajzokkal. (36 tábla.)

Irta **Jakab Elek.**

Ára 10 ft.

(327)

E mindez tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós iroba minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az ujabbrak története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklő fogja lapozgatni és benne bevárkodni, s a folytatását minden áron megszerezi magának.

Demjén László.

Tanár dr. Lapiérre
befecskendése
3 nap alatt gyógyít minden hűdösö-kifolyást, valamint fehér-folyást nőknél, még üdült állapotban is. Egy palack ára használati utasítással 1 tallér 20 ez. garas. Az összeg beküldése mellett, szigorú titoktartás alatt kapható
Witt A. által
Berlin, Lindenstrasse 18.
(256)

Nehézkóros görcsöket
(nyavalyatörést)
levél által gyógyít egy százszoroson jónak bizonyult szerrel
Witt A.
Berlin, Lindenstrasse 18.
24- (256)

Az államtól biztosított nagy pénz-kisorsolás

kedvező esetben
100,000 pr. tallér

nyereményt tartalmaz, valamint
60,000, 40,000, 20,000, 16,000, 12,000, 10,000, kettő 8,000, 6,000, négy 4,800, 4,400, öt 4,000, öt 3,200, hét 2,400, huszonegy 2,000, három 1,600, harminchat 1,200, százhat 800, kétszázhat 400, kétszázötvenhat 200, háromszázötvenhat 80, és 27,950 a 40, 20 tallér sat.

E nagy és biztosított pénzkisorsolás húzása hivatalosan van megállapítva s már

a f. é. december 20-án megtörténend. Erre, az összeg beküldése mellett

1 egész ered. sorsjegy (nem igérvény) ára 3 ft. 50
1 fél ered. sorsjegy (nem igérvény) ára 1 ft. 75
1 negyed ered. sorsjegy (nem igérvény) ára 1 ft.

melyeket a legutóbbi vidékekre is pontosan és titoktartással megküldök. Nyeremény összegek és nyeremény lajszromok az eldöntés után azonnal következnek.

Tessék tehát a szerencsétől különösen kegyelt 6-15 (324)

Hekscher Sigmond

bankházhoz
Hamburgban
mielebb és bizalmasan fordulni.

Ny. Gáman János örökösénél Kolozsvárt.